NATIONALPARK
VADEHAVET

Nationalpark Vadehavet

økonomi og biodiversitet

Vadehavet

Et enestående marsk-, gest- og tidevandsområde

NATIONALPARK VADEHAVET

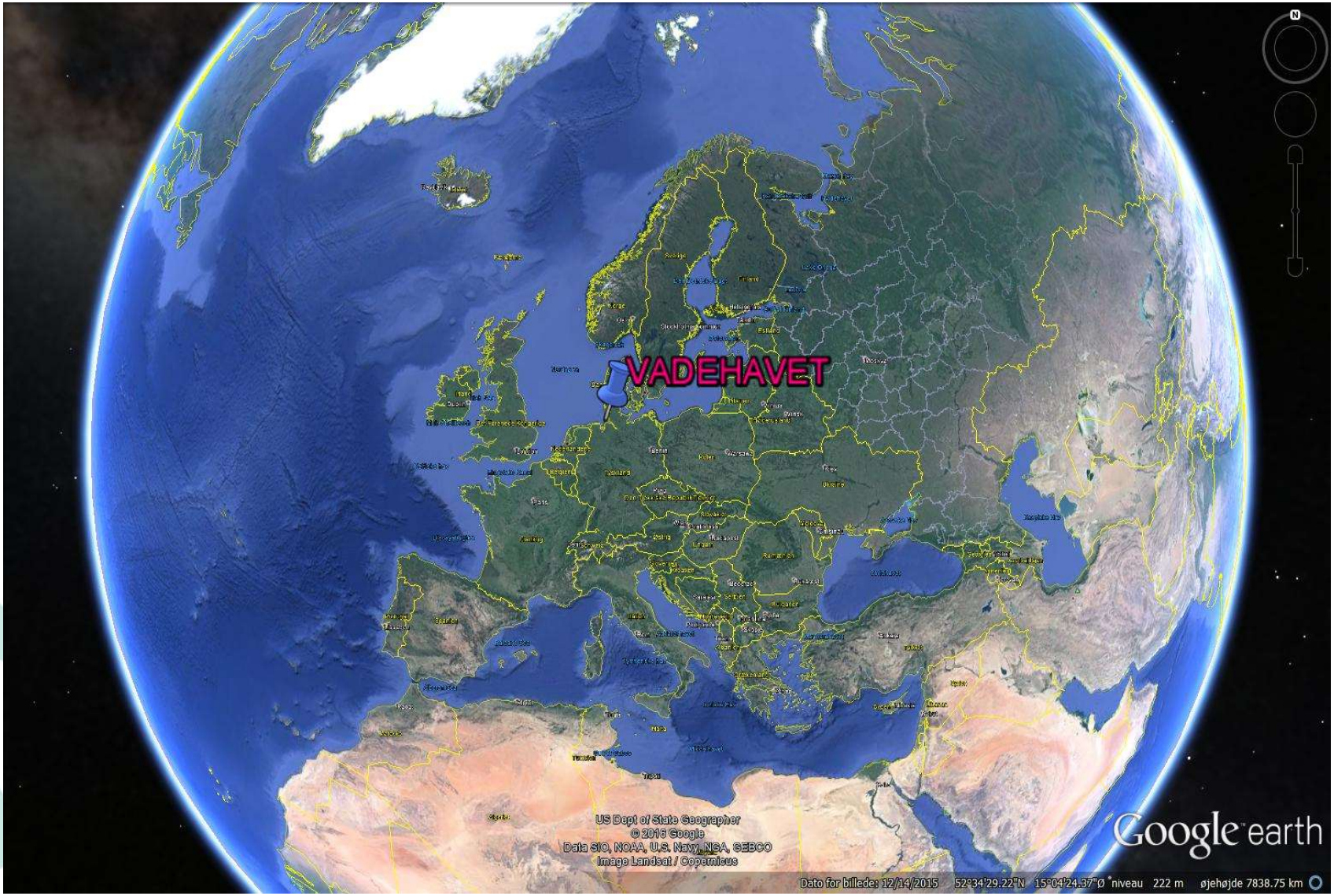

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

Outstanding Universal Values – enestående universelle værdier (natur kriterier)

8. **Rummer enestående stadier i jordens historie, udviklingen af liv, eksisterende geologiske processer i udformningen af landformer eller signifikante geomorfologiske eller naturbeskrivende elementer;**
9. **Repræsenterer signifikante vedvarende økologiske og biologiske processer i evolutionen og udviklingen af land, ferskvand, kystnære og marine økosystemer og samfund af planter og dyr;**
10. Rummer de vigtigste og signifikante naturlige habitater for stedet og bevaring af biologisk diversitet, inklusive dem som rummer truede arter af enestående universel værdi for forskning eller bevaring.

UNESCO

DANMARKS NATIONALPARKER

VADEHAVET

- En enestående kystnatur på overgangen mellem hav og land
- Tidevand
- Et lavvandet lagunelandskab med tidevand
- Fintkornede sedimenter – stor dynamik
- Encellede alger – kiselalger – diatoméer
- En usædvanlig stor primær-produktion!

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

Store mængder af sediment…

- **Under hver eneste højvande transporteres omkring syv millioner tons sediment ind i Vadehavet.**
- **Cirka fem procent aflejrer sig.**

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

Kiselalger, orme, muslinger, snegle i titusindvis pr. m^2 havbund

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

10.000

Der findes mere end 10.000 plante- og dyrearter i Vadehavet

- Vadehavet er et af verdens mest værdifulde tidevandsområder
- For en række vandfugle er Vadehavet den vigtigste rasteplads og det vigtigste overvintringsområde i Europa
- 12-15 millioner vandfugle passerer hvert år Vadehavet
- Stor bestand af spættet sæl og lille bestand gråsæl yngler her
- Planetens sidste snæbel, foruden laks, marsvin -----

NATIONALPARK
VADEHAVET

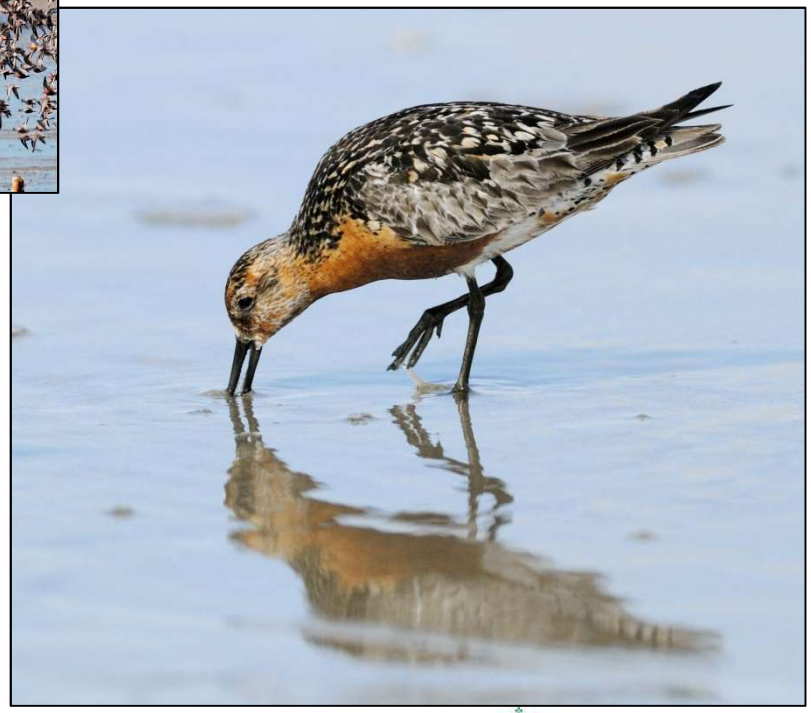

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

DANMARKS NATIONALPARKER

Geografi & beskyttelse

NATIONALPARK VADEHAVET

Det danske Vadehav
1.459 km², heraf
300 km² land

Hollandsk, tysk og dansk Vadehav
11.500 km²
+ 500 km kyst linie

Nationalpark Vadehavet
UNESCO Verdensarv

Beskyttelse & fredning:
- Natura 2000
- Ramsar
- Vildt- og naturreservat
- §3
- Lokale fredninger

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

Frem mod 2024

VORES STRATEGI

Nationalpark Vadehavet arbejder for naturen – og for at naturen bliver et aktiv for bæredygtig udvikling af vadehavsområdet. Det er vores strategi. Den er understøttet af 11 principper.

De væsentligste i denne forbindelse er:

Vi skal påtage os rollen som facilitator i relevante sammenhænge og binde offentlige og private aktører sammen i værdiskabende løsninger

Vi skal sikre ekstern med-finansiering

Nationalpark Vadehavet skal igangsætte, men ikke drifte aktiviteter

Vi skal implementere verdensarven i området med afsæt i grænseoverskridende samarbejder med Nederlandene og Tyskland

Vi skal udvælge de projekter, vi går ind i, så de skaber en højere grad af målopfyldelse på tværs af de 12 målsætninger

Vi skal fremover arbejde med færre, større og prioriterede projekter

Nationalpark Vadehavet har fokus på FN's Verdensmål, som siger, at der skal arbejdes mod en bæredygtig fremtid, hvor ingen lades i stikken.

DANMARKS NATIONALPARKER

Indsatsområde 1

NATUR OG LANDSKAB

I arbejdet for at sikre Vadehavets natur og landskab har vi to typer af indsatser, dels brede naturindsatser, dels fokuserede indsatser for fx enkelte arter.

De brede indsatser er typisk dyrere at gennemføre og kræver lang forberedelse. Men det er også dem, der for alvor flytter noget og for alvor hjælper os med at nå vores mål. Omvendt er de fokuserede indsatser billigere og fører hurtigt til konkrete resultater.

Vi arbejder derfor med begge dele.

Når det gælder de fokuserede naturindsatser, vil de omfatte:

- Regulering af prædatorer
- Indsatser for enkeltarter, fx strandtudse og sortterne
- Undersøge mulighederne for større indsatser for jordrugende ynglefugle
- Regulering af invasive arter
- Øget indsats mod affald i havet

De brede indsatsområder i næste planperiode rummer som udgangspunkt:

- At skabe aktiv naturforvaltning, når der anlægges nye klæggrave
- Udarbejdelse af en oversigt over værdifuld og sårbar natur i området
- Indsatser for at øge afgræsning i områder som marsken, klitheder på Fanø, Varde Ådal og engene langs øvrige åer
- Genslyngning af åer
- Arbejde for bedre og mere artsrig natur samt bedre naturoplevelser i forbindelse med Tøndermarsk-initiativet
- Bedre natur, kultur og oplevelser på Mandø
- Plan for øget naturpleje og -genopretning på Rømø
- Følge de nationale og trilaterale initiativer tæt, vedrørende flyway for fugle og swimway for fisk

Indsatsområde 2

KULTUR OG KULTURHISTORIE

Nationalpark Vadehavet vil i den kommende planperiode arbejde for at styrke samarbejdet med kommunernes planlæggere. Hermed vil vi bidrage til sammenhæng mellem kommunerne og nationalparkens indsatser – og binde udviklingen af fx rekreative infrastrukturer sammen med formidling af vadehavskulturen.

Udover dette indsatsområde vil vi arbejde med følgende:

- Vi vil afdække, om der er basis for et forum for videndeling, projektudvikling og samarbejde mellem offentlige og private kulturaktører og på tværs af grænsen
- Sammentænkning af natur og kultur i trilateral sammenhæng
- Fortsat indsats for den maritime kulturarv
- Fortsat indsats for at sikre bygningsarven – herunder efter- og videreuddannelse af håndværkere
- Fokus på den levende kulturarv – herunder formidling af viden og oplevelsestilbud af fx musik-, danse- og dragttraditioner
- Understøtte udvalgte kunst- og kulturarrangementer, som fx Wadden Tide i 2019

Indsatsområde 3

FRILUFTS-LIV

Flere og flere bruger Vadehavet til rekreative aktiviteter. Det er fint. Men de lokale beboere og gæsterne skal ud i naturen på den gode måde. Det er fokus for vores aktivitetsområde om fritidsliv.

Vi vil:

- Udvikle og formidle letforståelige råd om god færdsel og adfærd i Vadehavets natur
- Sikre, at vi binder alle lokale interessepunkter sammen i et fælles skiltnings-, formidling- og kommunikationsdesign

Således at Vadehavet og verdensarven bliver synlig, tilgængelig og forståelig

Herunder:

- Identificere fem-syv porte til nationalparken og verdensarven, etablere en række små og store informations- og velkomststeder, udvikle formidling, ruter, app, web, kort mv.
- Understøtte mulighederne for aktive, maritime friluftsoplevelser
- Igangsætte sundhedsinitiativer med fokus på, hvordan aktiviteter i naturen kan bidrage til et sundere og bedre liv

Indsatsområde 4

UNDERVISNING FORSKNING NATUR- OG KULTUR-FORMIDLING

Dette indsatsområde rummer både brede formidlingsaktiviteter og mere målrettede undervisnings- og forskningsaktiviteter.

Til aktiviteterne hører:

- Temaarrangementer, Partnerdagen og Nationalparkdagen fortsætter – men vi vil teste nye formater og modeller for at øge deltagerantal og engagement
- Øget samarbejde og videndeling med Danmarks Nationalparker om udvikling af formidling
- Udvikling af undervisningstilbuddet mitvadehav.dk
- Junior Rangers er et koncept, som testes i Nationalpark Mols Bjerge. Det skal afklares, om modellen kan og skal rulles ud i Nationalpark Vadehavet
- Fortsat udvikling af formidlings-kompetencer
- Nationalparkens Forskningsudvalg skal fortsat være omdrejningspunktet for udvikling og gennemførsel af nationalparkens årlige forskningsdag
- Øvrige formidlings- og kommunikationsindsatser omfatter nationalpark-magasinet, nationalparkskibet, den mobile udstilling, hjemmesiden, vores app, Facebook, Instagram, nyhedsmail, foredrag og oplæg. Disse aktiviteter fortsættes og styrkes.

Indsatsområde 5

LOKALSAMFUND, ERHVERV OG TURISME

Målsætningen for dette indsatsområde er, at den bæredygtige udvikling af nationalparken skal ske i samspil med omgivelserne. Det indfrier vi gennem en række partnerprogrammer, hvor vi i første planperiode har opbygget en tilslutning fra 180 partnere.

Denne indsats skal udvikles i næste planperiode via følgende initiativer:

Udvidelse af korpset af nationalpark-ambassadører for at sikre inddragelsen af borgerne. Målet er at have 100 ambassadører ved udgangen af planperioden

Nationalpark-partnerne er dem, der møder gæsterne og er derfor den vigtigste kommunikationskanal for os. Her sætter vi fokus på nye oplevelsestilbud samt at styrke formidlings-kompetencerne

Vi vil styrke indsatsen sammen med vores verdensarvspartnere. De vil blive inddraget i tværnationale aktiviteter om udvikling af verdensarvsoplevelser, pakke-produkter, guidede ture mv. Der vil blive søgt om medfinansiering til disse formål. Vi forventer at få ca. 20 verdensarvspartnere.

Med udgangspunkt i læringsplatformen mitvadehav.dk vil vi udvikle en partnerpakke for uddannelses- og forsknings-partnere. Ved udgangen af 2024 forventer vi at have 20 partnere i dette program

Det er et bredt formuleret ønske at etablere en serie nationalpark-produkter – specielt fødevarer. Vi vil i perioden afsøge mulighederne for at igangsætte et sådant program

Indsatsen for at skaffe flere lejrskoler til området intensiveres og udvikles i den kommende planperiode.

Indsatsområde 6

TRILATERALT VADEHAVS-SAMARBEJDE OG VERDENSARV

I sidste planperiode leverede Nationalpark Vadehavet en betydelig indsats i det trilaterale samarbejde og i forhold til verdensarven. Vi vil fortsætte denne indsats, som Danmarks internationale nationalpark, men arbejde på, at andre øger deres bidrag.

Vi vil:

- Have verdensarven med i *Bekendtgørelse om Nationalpark Vadehavet*
- Deltage i Wadden Sea Board, som er den fælles bestyrelse for det trilaterale Vadehavssamarbejde, og relevante arbejdsgrupper i samarbejdet – fx bæredygtig turisme og grænseoverskridende udviklingsprojekter
- Bidrage til samarbejdet i det trilaterale samarbejde om uddannelse, formidling og forskning samt realisering af initiativer vedrørende læringsmaterialer, formidlingskoncepter og tiltrækning af lejrskoler
- Øget indsats for at bevare og beskytte verdensarven og gøre den både synlig og tilgængelig – både gennem det trilaterale samarbejde og gennem fora som Wadden Sea Forum, det lokale Strategiforum for Vadehavet som Verdensarv, Rigsfællesskabets Verdensarvssteder og det nordiske verdensarvssamarbejde

NATIONALPARK
VADEHAVET

ØKONOMI
NATUR
BIODIVERSITET
BESKYTTELSE

DANMARKS NATIONALPARKER

Turisme (Kilde: UNWTO)

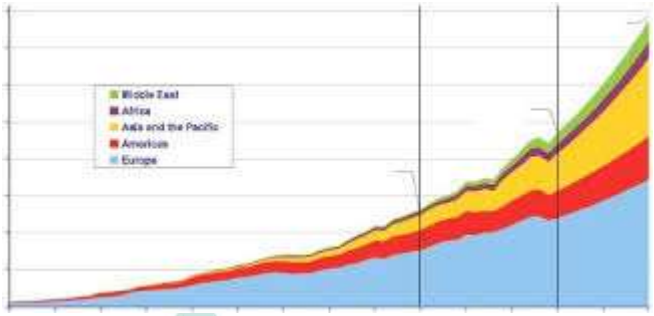

Turismens vækst:

Globalt: 3,4% p.a. til 2030
Europa: 1,8% p.a. til 2030
DK: 0,2% p.a. 1995-2013
DK: ca. 2% p.a. 2013-2018

Turismen skaber:

1 ud af 10 jobs world wide
1 ud af 3 job 2010-2014 i UK
8,2% af world GDP

Aktiv ferie (Kilde: ATTA)

Aktiv ferie er big business:

26% af alle rejsende havde et aktivt formål.

Omsætning 500 mia. kr.

Vækst på +60% fra 2009 til 2013 i aktive / adventurerejser

Aktiv / kulturferie = niche i 90'erne.
I dag stigende andel hos bl.a. TUI, Marriot, British Airways, som har fokus på (soft) aktive turister.

NATIONALPARK VADEHAVET

Aktive turisters forbrug af udvalgte aktiviteter

(Kilde: ATTA)

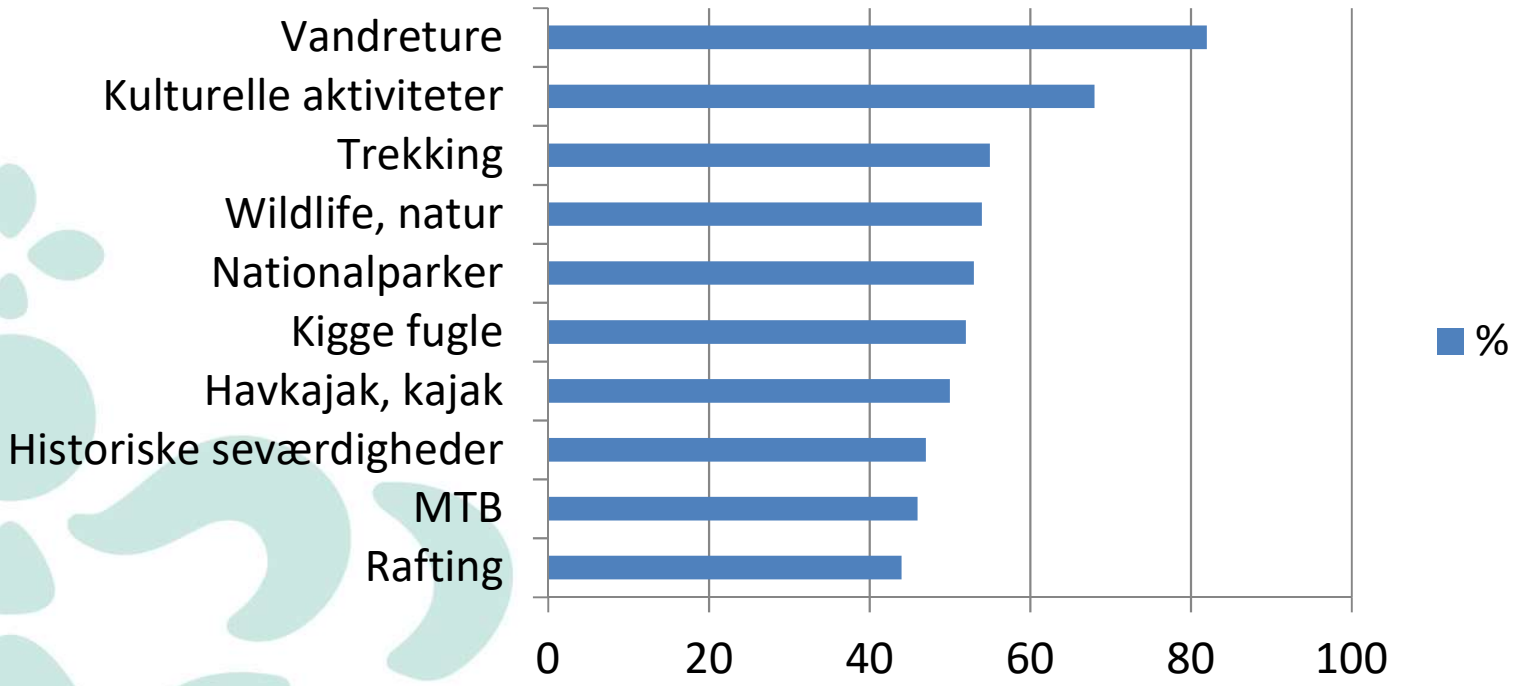

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK VADEHAVET

Nøgletal

Turisme i Nationalpark Vadehavet (de 4 kommuner, 2018):		Turisme i hele Vadehavet (de 3 lande, 2017):	
Overnatninger	7,4 mio.	Overnatninger	55 mio.
Tyskere	62,0%	Tysk Vadehav	23 mio. overnatn.
Danskere	31,5%	NL Vadehav	24 mio. overnatn.
N, S, NL	5,0%	Tysk Vadehav	98% = tyskere
Øvrige	1,5%	NL Vadehav	83% = hollændere
Omsætning	+5 mia. kr.	Omsætning	54 mia. kr.
Årsværk	+5.500	Årsværk	58.000 (fuld tid)

Nationalpark Vadehavet kendes af 31% af alle tyskere = 4. mest kendte attraktion i Danmark

2-3 mio. endagsbesøgende i Nationalparken

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK
VADEHAVET

“Kan nydes hele året ...“

Vadehavet fascinerer hver eneste dag året rundt. Hver dag er forskellig. Fra forårets friske græs og spæde start. Over sommerens døsende varme. Til høstens gavmildhed og vinterens barske storme, hvor du kan blive blæst igennem og mærke naturens kraft.

DANMARKS NATIONALPARKER

Code of conduct

Friluftsrådet
Vadehavets Formidlerforum
Danmarks Nationalparker
Brugergrupper / organisationer
Projektleder: NPV

Hensigtsmæssig adfærd i naturen for lokale, gæster, naturvejledere mv.

Mandø

Nationalpark Vadehavet
Den Danske Naturfond
Naturstyrelsen
Esbjerg Kommune
Mandø Fællesråd og Mandøforeningen

Naturgenopretning, køb af landbrug, jordfordeling, naturvenligt landbrug
SMART island, hurtigt internet, byforskønnelse
Udvikling og formidling, ruter, stier, velkomststed, gæstestyring, øget forbrug, hensyn til lokale beboere

Rekreativ Balance

Nordisk Ministerråd
Nationalpark Thingvellir
Nationalpark Jotunheimen
Nationalpark Vadehavet
B-A-R-K

Videndeling og udvikling af løsninger på at skabe rekreative balancer mellem natur og brugere

Interreg Deutschland - Danmark
NAKUWA.net

Nationalpark Vadehavet SH
Nordsee Tourismus
Business Region Esbjerg
Nationalpark Vadehavet

Udvikling af bæredygtige fugle-, vandre-, cykel-, kulturtilbud, herunder cykelkort, kulturguide, pakketilbud, turforslag osv.
E-mobilitet og kompetenceudvikling.

Prowad Link

PROWAD
PROTECT & PROSPER
SUSTAINABLE TOURISM IN THE WADDEN SEA

Nationalparker i D, NL, No, UK, DK
Turismeorganisationer i D, NL, DK
Myndigheder i D, NL, UK, DK
Universiteter i D, NL, No, DK

Naturen som driver for udvikling
Aktivering af verdensarvsbrandet hos lokale SMV'ere
Markedsføring bl.a. ITB
Partnerskabsprogrammer
Udvikling af bæredygtige turismeoplevelser via co-design

Velkommen til Nationalpark Vadehavet

Nationalpark Vadehavet
Vadehavskommunerne
Naturstyrelsen
Lokale råd og foreninger
Fonde

Gæstestyring via etablering af porte, infosteder, velkomststeder, ruter, stier, skiltning, app, web – 'her er det godt at opleve' fremfor forbud

Oplevelsestilbud og ture i Verdensarven 'Her er gode turforslag' i alle fire sæsoner

NATIONALPARK
VADEHAVET

Samarbejde til fælles glæde og gavn

”Fordi jeg synes, det er vigtig for både nationalparken og mit firma, at vi bakker op om hinanden og ser os som et ’vi’. Bedre kvalitet giver flere turister, som vi er mange, der lever af.

Karin Fredskild,
B&B Mandø og Mandø Pigen

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK VADEHAVET

Hvad var dit/jeres motiv for at blive partner? Sæt gerne flere krydser.

(Nationalpark Vadehavet survey, 2016 + 2017

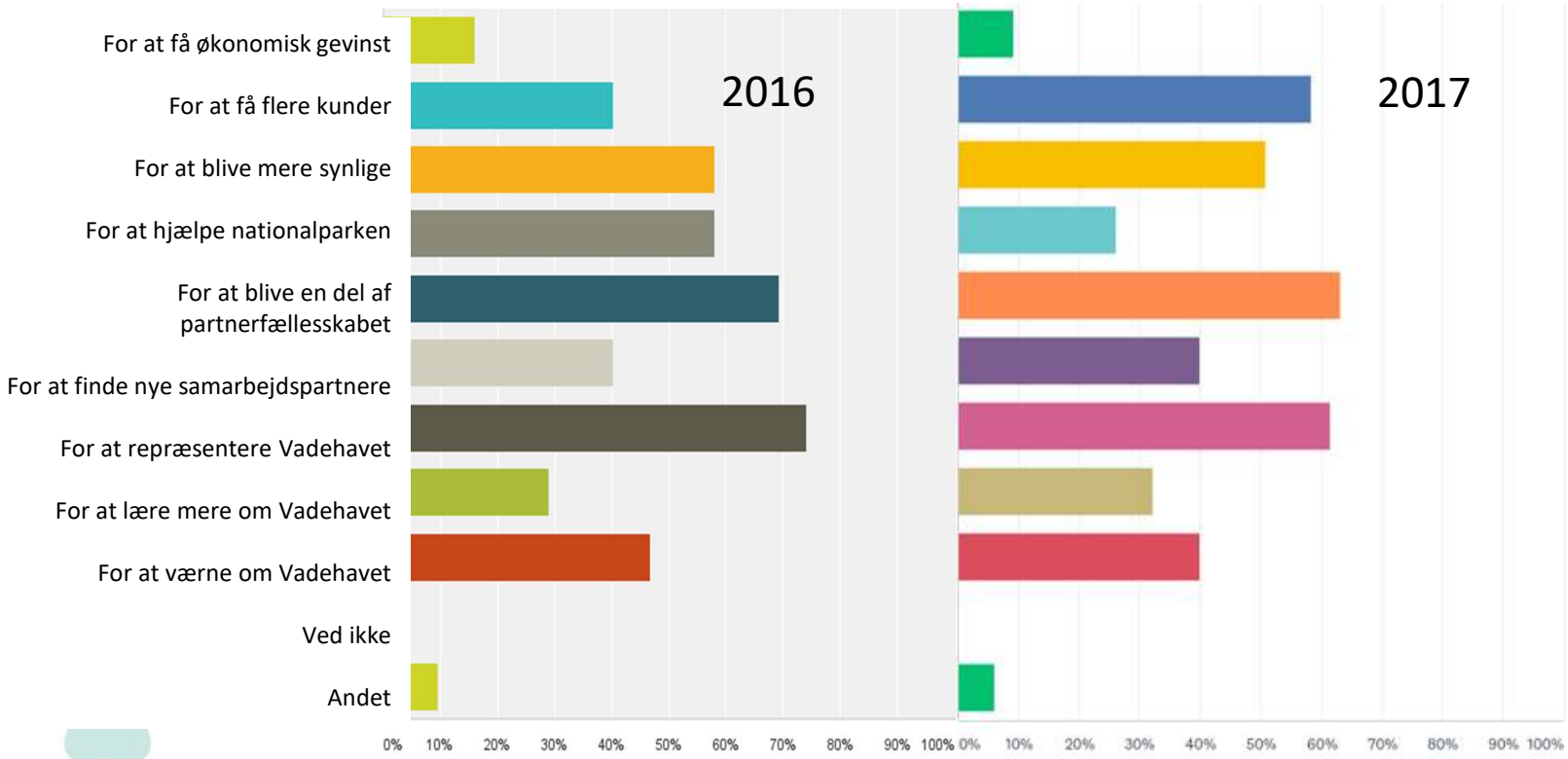

DANMARKS NATIONALPARKER

NATIONALPARK VADEHAVET

Værdi for lokalområdet

92% i 2017 har været i nationalparken

8% i 2013, 24% i 2017 stolte af at bo i/ved nationalparken

78% i 2017 vil stemme for nationalparken (71% i Dk)

Naturen og strandene er de vigtigste udflugtsmål i området

Natur
Sundhed
Friluftsliv
Trivsel

DANMARKS NATIONALPARKER

Viden gør klogere og giver bedre adfærd. Man passer bedre på det man er stolt af og holder af.

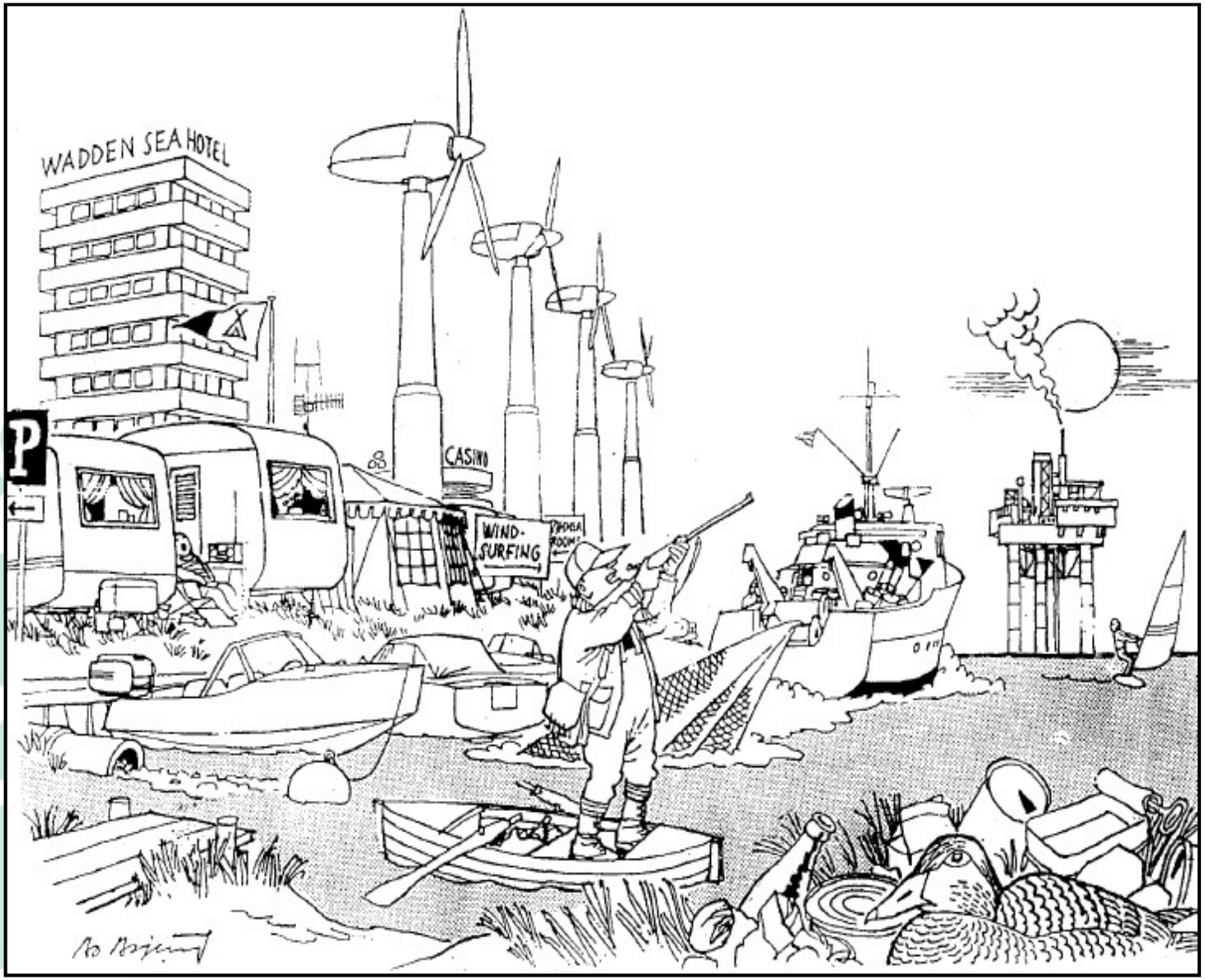
WADDEN SEA HOTEL
P
CASINO
WIND-
SURFING

Naturen forsyner mennesker
med mange værdier,
også økonomiske.
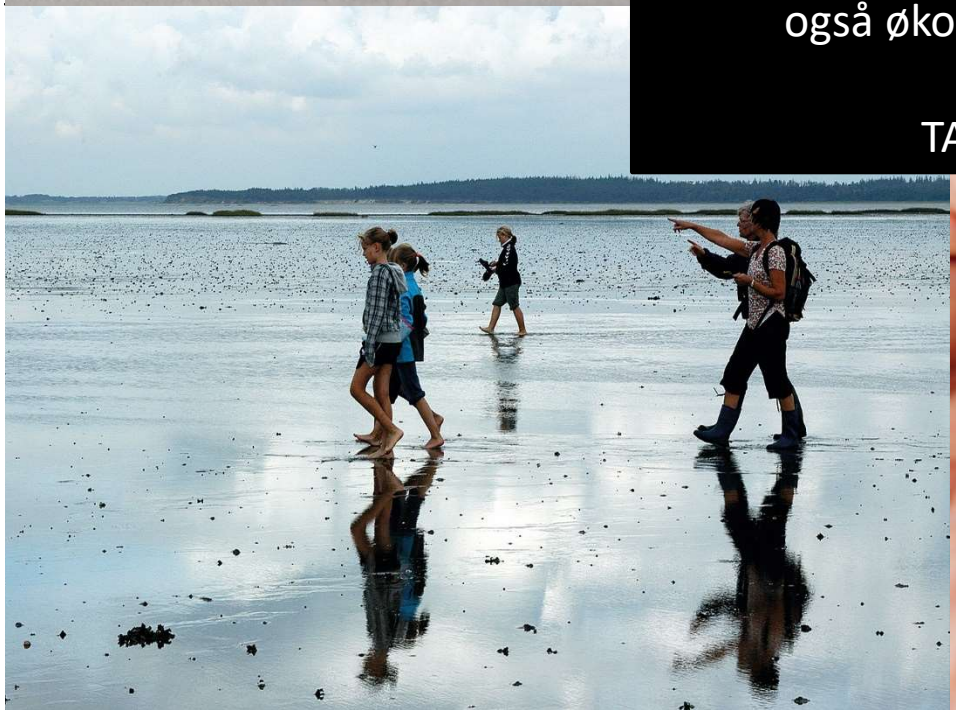
TAK